

Η αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας και η σημασία της.

Κάτια Σοφιανού

MRCPCH, MSc, IBCLC

Παιδίατρος Αναπτυξιολόγος

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς του Νηπιαγωγείου, γίνονται οι εγγραφές στην Α' Δημοτικού. Είναι όμως όλα τα παιδιά που τελειώνουν το Νηπιαγωγείο έτοιμα να φοιτήσουν στο Δημοτικό; Με την αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας εξετάζεται αν το παιδί είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της επόμενης σχολικής βαθμίδας, δηλαδή του Δημοτικού. Η διαδικασία έχει διάρκεια μια ώρα περίπου και σε αυτήν εξετάζονται τα εξής:

1. Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη
2. Προσοχή, συγκέντρωση οργάνωση πράξεων.
3. Οι γνωστικές ικανότητες.
4. Ο αντιληπτικός και εκφραστικός λόγος.
5. Οι γραφοκινητικές δεξιότητες.

Κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη

Πρόκειται για την ικανότητα του παιδιού να δημιουργεί κοινωνικές σχέσεις που είναι αναμενόμενες για την ηλικία του, να συμμετέχει σε ομαδικές εργασίες και δραστηριότητες. Εξετάζεται αν το παιδί είναι συναισθηματικά ώριμο ώστε να αναλαμβάνει ρόλους που του ανατίθενται, να υπακούει στους κανόνες της τάξης και να σέβεται τη σειρά προτεραιότητας. Ένα πολύ εσωστρεφές παιδί, που δεν ενσωματώνεται στις δραστηριότητες της τάξης ή είναι επιθετικό και υπερκινητικό χρειάζεται προσοχή.

Προσοχή, συγκέντρωση και οργάνωση πράξεων

Ένα παιδί που δεν μπορεί να καθίσει για αρκετή ώρα, δεν αφομοιώνει και δεν εκτελεί μια εντολή, διασπάται συνεχώς από άλλα ερεθίσματα και δεν μπορεί να ολοκληρώσει μια δραστηριότητα έχει κίνδυνο μελλοντικά για χαμηλή επίδοση στην τάξη και σχολική αποτυχία. Είναι σημαντικό επίσης να

διερευνάται το κατά πόσο ένα παιδί μπορεί να εκτελεί σύνθετες εντολές π.χ. βγάλε το βιβλίο σου και το μολύβι σου και άνοιξέ το στη σελίδα του μαθήματος.

Γνωστικές ικανότητες

Το παιδί που πρόκειται να ξεκινήσει το σχολείο πρέπει έχει κάποιες γνώσεις ανάλογες με την ηλικία του. Όταν αυτό διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει πρέπει να διερευνάται ως προς την αιτία του. Συνηθέστερη αιτία είναι ότι το παιδί μπορεί να μην είχε την ευκαιρία να εκτεθεί σε ερεθίσματα ώστε να κατακτήσει αυτές τις γνώσεις, είτε για λόγους πολιτισμικούς, κοινωνικούς, είτε λόγω μη γνώσης της γλώσσας π.χ. παιδιά που προέρχονται από αλλοδαπές οικογένειες. Άλλη σημαντική αιτία είναι η νοητική υστέρηση.

Αντιληπτικός και εκφραστικός λόγος

Στην αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας το παιδί εξετάζεται ως προς την ικανότητά του να κατανοεί τη γλώσσα, να θυμάται πράγματα που μόλις έχει ακούσει και να εκφράζεται σωστά. Ακόμη εκτιμάται αν μπορεί να ανακαλεί και να περιγράφει προηγούμενα γεγονότα.

Κάτι που ενδιαφέρει ιδιαίτερα είναι αν το παιδί αρχίζει να αντιλαμβάνεται ότι οι λέξεις αποτελούνται από ήχους (φωνήματα) και τμήματα (συλλαβές). Η δεξιότητα είναι εξαιρετικά σημαντική στην κατάκτηση της γραφής και της ανάγνωσης.

Γραφοκινητικές δεξιότητες

Στο κομμάτι αυτό της αξιολόγησης εξετάζεται η ικανότητα του να κρατά σωστά το μολύβι, να αντιγράφει γραμματικά και αριθμητικά σύμβολα και να παράγει ζωγραφιές. Εδώ διαπιστώνεται και το ποιο χέρι, μάτι, αυτί προτιμά να χρησιμοποιεί το παιδί (πλαγίωση) και το αν ξεχωρίζει το δεξί και αριστερό τμήμα του σώματος.

Η αξιολόγηση της σχολικής ετοιμότητας καλό είναι να γίνεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς και πριν την έναρξη των εγγραφών στο Δημοτικό. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να έχουν τα παιδιά που έχουν γεννηθεί προς το τέλος του ημερολογιακού έτους (Οκτώβριος-Δεκέμβριος), τα παιδιά που έχουν γεννηθεί πρόωρα και εκείνα που στο παρελθόν είχαν κάποια αναπτυξιακή δυσκολία.

Εάν το παιδί φανεί λιγότερο ώριμο από το αναμενόμενο, μπορεί να συζητηθεί με τους γονείς το ενδεχόμενο επαναφοίτησής του στο Νηπιαγωγείο και ταυτόχρονα η έναρξη κάποιου υποστηρικτικού προγράμματος, που θα το βοηθήσει να κατακτήσει τις δεξιότητες που απαιτούνται.